

EPERJESI LAPOK

Sárosmegeye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Szerkesztői iroda: főtca, 203. szám.

Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadó-hivatal:

Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájában Eperjesen.

Ide intézendő minden előfizetés, hirdetés és a kiadás korábbi panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár:

vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:

Egy évre . . . . . 5 frt — kr.
Félévre . . . . . 2 „ 50 „
Negyedévre . . . . . 1 „ 50 „

HIRDETÉSI DÍJ:

háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitván minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmentetlen levelek csak ismerős kezektől fogadtatnak el.

Rend és szabadság az igazgatásban.

Berzeviczy Albert értekezése az államtudományok tudorává lett főlevéljéről.

I.

Mióta a középkor szelleme által annak intézményeiben emelt válaszfalak és korlátok, melyek a társadalmat ridegen elkülönített osztályokba szakították s az egyént erőinek szabad kifejtésében és céljai önálló követésében gátolták, az újkor forradalmi által megtámadtattak, azon elvek és eszmék között, melyeket az új mozgalom zászlóira írt, egy sem terjedt el annyira, egy sem karoltott fel oly hévvel, egy sem lön oly gyakran hangoztatva, mint a szabadság, mely ugyszólván magában foglalja mindazt, a mit a megtámadott intézmények megromlottak és veszélyeztetettek, s a mit ama forradalmak megnyerni vagy biztosítani törekedtek.

Ez természetessé teszi, hogy az elmélet terén is ez elvről oly számos s nagyrészt egymással ellenkező állítások lettek elmondva vagy írva, miszerint teljesen meddő vagy igenis vakmerő kísérletnek látszanék a szabadságról, mint vezéreszméről, mint elvről, hordereje, becse, jelentősége s hatáiról általánosságban értekezni, annál inkább, mert ez eszme azon roppant befolyása mellett, melyet a politika terén kivívott magának, oly mélyen belényul az emberi kedélyvilág körébe is, hogy taglalásában az író szerfölött könnyen téveszti szemé elől a tudományos vitázás céljait és határpontjait.

Másként áll a dolog, ha az abstractio köréből átmegyünk a concretum-, a tiszta elméletből a gyakorlati kivitel és alkalmazás terére. Itt azt tapasztaljuk, hogy; mint minden nagy elv, mely a kedélyeket bizonyos időben izgalomban tartotta s a politikai és társadalmi áramlatokra irányadólag befolyt a szabadság egyfelől s másfelől a rend, mint azon határ, mely amazzt korlátozza, azon követelmény, mely amazzal szemben érvényesül s e kettőnek sajátzerü, egymást ellensúlyozó és egyszerűsített kiegészítő kölcsönhatása, — számtalan viszonyzatba lép az állam és társadalom különféle köréi- és jelenségeivel, mely viszonyzatok a tudományos buvárlatnak dús, s tán még egészen ki nem merített anyagot szolgáltatnak.

Ennek fölismerése indított arra, hogy dolgozatomban tárgyaljam a szabadságnak és rendnek érvényesítését az államigazgatásban, válaszszam, s tehát itt, tisztába hozván mindenekelőtt az alapfogalmakat, melyek körül fejtegetésem forog, következő kérdések válaszát igyekezzem megállapítani:

Mily viszonyban állanak a rend és szabadság egymáshoz az államigazgatás körében?

Van-e közöttük természetes és szükségképi antagonismus, s ha nincs, mi módon s mi okból antonizhat mégis e két elv összeütözközése, a köztök fennálló egyensúly megzavarása, s mik ezen megzavart súlygyen természetes következményei?

Hol vannak a határvonalok, melyek a rend és szabadság körét a gyakorlati igazgatásban olyképp megszabják, hogy mindkettő sértetlenül fennállhasson s mindkettő harmonikus kiegyenlítő az állam magasabb céljainak megvalósíthatására biztos és szilárd alapot nyújtson?

Hogy e kérdések megoldását megkísérthessem, mindenekelőtt szükségesnek tartom — mint már mondtam — a rend és szabadság fogalmát, viszonyuk általános természetét a szakirodalomban elfogadott nézetek alapján körvonalozni: azután a levont tétételeket az államigazgatás alapelveire alkalmazandó, rámutatván az egyik vagy másik irányban tullesztített igazgatás hátrányai és veszélyeire úgy mint a mérsekelt és összhangzatos alkalmazás egyedül sikeres és célhoz vezető központi útjára.

II.

A szabadság, az emberek legfőbb java, mint az angol Fergusson mondja, vagy Buckle szavaival élve: ama szent letétemény, mely iránti szeretetünket már a természet véste szívünkbe, — azon állapot, vagy azon képesség, melynélfogva az ember tehetségeit s az őt környező természeti erőket a lehetőség határai között, maga által választott

célok elérésére használhatja.) „Egyesekre nézve — ugymond b. Eötvös József, — a társaságba lépés által csak e lehetőség határai szenvednek változást. A társaságon kívüli állapotban — menyiben ily állapot valaha létezett — az egyesnek gyöngesége korlátozza szabadságát, a társaságban pedig a társak egyenlő joga s a társaság szükségége: de a szabadság fogalma mindig ugyanegy maradt.“¹⁾ Így értelmezte az elméletben a szabadságot a nagy francia forradalom is, alapjául fogadván el a már Szt. Agoston által hangoztatott keresztényi elvet: az 1793-iki alkotmány 6. §-a kimondja, miszerint: „Szabadság azon hatalom, mely szerint az ember mindent tehet, a mi mások jogait nem sérti. Alapelve a természetben, zsinormérteke az igazságszeretben, védelme a törvényben rejlik. Erkölszi határát megszabja ezen szabály: ne cselekedj azt, a mit nem akarsz, hogy más irányodban cselekedjék.“²⁾ A szabadság tehát oly ősjog, mely mindenkit emberi természetéből folyólag megillet, s mely nem alkalmazható különböző mértékben az emberekre. „Természetnél fogva szabadok vagyunk — mondja Wolff, — mely szabadság ép egyenlőségünkből foly.“ A szervezett társadalomban az egyén szabadsága szükségképp korlátozva lesz a többiek ugyanoly szabadsága által, mert a sokaknak szabadsága egymás mellett és egymással szemben csak ily kölcsönös korlátozás mellett maradhat érintetlen. Ezen korlátozást megszabja a jog, melynek legfőbb elve Kant szerint: „Cselekedjél úgy, hogy a te külszabadságod valamennyinek külszabadságával általános törvény szerint együtt megállhasson.“ E szerint azon korlát, melyet a szabadság elve maga állít fel szemben az egyesnek szabadságával, nem egyéb mint maga a szabadság: hasonló joga a többi egyesnek a szabadságra.³⁾ Azon állapot, melyben az egyesek szabadsága ezen szabály szerint korlátozva s tehát a társas együtlet és mindenkinek egyenlő szabadságjoga biztosítva jelenik meg: a rend.

Az államban azonban a szabadságnak két alakját, a szabadságjogoknak két körét kell megkülönböztetnünk: az egyéni szabadságjogokat, melyek minden egyes emberi személyiségénél fogva, tekintet nélkül az állami kötelekre, mindenki irányában megilletnek, és az állampolgári vagy politikai szabadságjogokat, melyek az állampolgári viszonyból, az állam-kötelekből, az egyesnek mint a nemzetösszesség elemének viszonyából az államhoz mint személyes szervezethez folyományoznak.

(Folytatása következik.)

A bártfai orsz. képviselő beszámoló beszédje.

A bártfai közönség mai napon fogadta körébe jelenlegi képviselőjét, Hedry J. Ernőt, ki is, mint az előbbi számban jelentve volt, ma, vagy is folyó hó 28-án délutáni 3 órakor tartá számoló beszédét. A városház nagy tanásterme tökéletesen megtelt a majd kizárólag intelligensbb választókkal, kik is a képviselő ur ötnegyed óráig tartó szépen előadott politikai beszédét élénk figyelemmel hallgatták végig és annak befejezése után zajos és hosszan tartó éljenzésbe törtek ki. A beszédet, mely számos érdekes részleteket is tartalmazott, rövid kivonathban itten közöljük:

A felszólaló legelőbb is egy visszpillantást vet a jobboldali ellenzék első alakulására a mult 1872-5. országgyűlés utolsó ülészakában, ugyszintén ezen ellenzék megalakulásáról és meggyében, melynek létrejöttében némi részben közreműködött. Emlékezteti választóit, hogy ez alkalommal a párt alakulásánál az ösmert 12 zempléni pont védelmére Eperjesen felszóllalt, s hogy ezen párt-állásánál fogva lett ő 1875. júliusban megválasztva. Mielőtt a lefolyt országgyűlés két ülészakának eljárását kritika alá venné, figyelmezteti a választó közönséget, hogy azok nagyon csatlakoztak, kik netalán a párt működésétől nagy eredményeket,

¹⁾ L. b. Eötvös József. „A 19. század uralkodó eszméinek befolyása az államra.“

²⁾ Ugyanott.

³⁾ Ugyanígy értelmezi Kossuth is a szabadságot, valamint a rendet, melyet amazzal azonosít. (Szabadság és rend; Pesti Hirlap, 1844. 322. sz.)

⁴⁾ L. Asbóth János. „A szabadság.“

vagy legalább folyton igazgató aktiót vártak: az első lehetetlenné vált azon csekély számmal fogva, melylyel a képviselőházban a pártmegjelenhetett, — utóbbi pedig ellenkezik a párt vezér és összes hívei azon loyális felfogásával, hogy a kormányt minden hasznos törekvésében és működésében pártolni volt és van szándéka, s csak ott ellene fellépni, hol az ellenkezőről meg van győződve, s annak helyébe jobbat képes javasolni, illetőleg adandó alkalommal keresztül is vinni.

Áttérve az országgyűlés működésére, legelőbb is az első budget tárgyalására nézve, adja elő röviden nézeteit, kimutatván, hogy a kormány a jobb gazdálkodás céljából csak is nagyon kiszerü, nagy részt látszólagos megtakarításokat volt képes eszközölni, s minden komolyab radikális lépést mellőzött, számításában folytan vérmes volt, a mint a zárszámadások eredményei mutatják. Az egyes alkotott törvények között (61) felsorolja azokat, melyek csak folyó kisebb ügyek elintézése, vagy nemzetközi szerződések kötéseére vonatkoznak, némely további törvények helyes, vagy részben kielégítő voltáról tesz említést, melyek: cselédtörvény, közadók behajtása, a községi törvény némely módosításai, az új váltóeljárás stb. — Áttér azon törvények rövid bírálatására, melyek felszólaló képviselő véleménye szerint félzék intézkedések, ki nem elégtök, mint uszora törvény, s a törvényhatóságok kikerekítéséről stb.

A legfontosabb törvénynek, de egyszersmind a legszerencsétlenebbnek tartja a közigazgatási bizottság alakítását. Ő ezt egy rosszul sikerült kísérletnek tartja arra nézve, hogy miképen lehetne a megyei autonóm közegek és az állami exponált hivatalok között a kapcsolat megtalálni, s egységes eljárást elérni. Kimutatja, hogy miért nem felel az meg a kitűzött célnak, s utal arra, hogy ezen csak is a jobboldali ellenzék erre vonatkozó tervének valósitása segíthet gyökeresen.

A most részben befejezetlen ügyek között első sorban említi, s tárgyalja a bécsi vám és kereskedelmi szövetség kérdését. Felsorolja annak részleteit s éles kritika alá veszi a kormány e tárgyban eljárását. Bebizonyítani törekszik, hogy az eddig tárgyalta 3 részlet (szeszadó, cukoradó és bank) Magyarország világos kárával lett megoldva. Különösen kiemeli (miután főleg helyi érdekü) a szeszadó emelésének kiszámíthatatlan káros következményeit a mezei gazdaságra és általában az adóképeségre. A vámkérdést főleg hazai érdekek szempontjából tárgyalja, s bebizonyítja, hogy az ország érdeke a külfölddel szemben a szabad kereskedés és szerződés viszony. A külön vámterületet, mint politikai nehézségekbe ütközött nem tartja keresztülvihetőnek, hanem egységes vámterület és a mellett a külföld irányában autonóm tariffe védvamos jeleggel egyenesen az ország elszegényesedését vonja maga után. Felemlíti a quota kérdését s a 80 milliomos bankadósságot. Végre a büntető kódexet.

Ezek után általános visszpillantást vet mindezen törvények irányában a párt és általa követett magatartása felett. Meg van győződve, hogy előjövend az idő, midőn az ország át fogja látni a jelenlegi kormány káros tetteit, s akkor pártjának elvei kell hogy érvényre jussanak. Addig is azonban bátran a jövő bírálatára bizza azt, és abban talál megnyugvást, hogy legjobb meggyőződése és lelkiismerete szerint cselekedett, midőn e párthoz csatlakozott, s melynél maradni is fog. Felszóllítja a választó közönséget, hogy ők is tántorithatlanul ezen elvek mellett maradjanak. Végre szóló, ki továbbra is, ha a közbizodalom feléje fordulna, kész a képviselői állást elfoglalni, — a közönség pártfogásába magát ajánlja.

Rövid értekezések a gyorsírásról.

Közli Cigán János, ügyv. jel. és vizes gyorsíró.

A gyorsírás fejlődése hazánkban.

(Folytatás.)

Az előzményekből világosan kivehető, hogy mily szegény volt gyorsírási irodalmunk állapota egész e század derekáiig, a munkások között mint láttuk csak nem kizárólag Danzer százados volt az, a ki dolgozott, s ki bár kora által elismerésbe megsem igen részesült, de mindennek dacára a

gyorsírás történelmében maradandó nevet hagyott fenn az által, hogy ő volt az első, ki ez új és oly sok, ki mondhatlan hasznu és előnyű tudomány-ágot hazánkban művelni kezdé. — a többiek mind egy-kettő kivételével csak plagiátorok voltak, — kik az anyagi érdek által vezéreltetve szegény lelküleg élőködtek művén, és az ebből kizsákmányolt anyagot az irodalomnak, mint önálló és eredeti dolgozataikat mutatták be. — Szegény boldogult Danzer, ha még ekkor élt, elmondhatta volna Virgiliussal: „Hos agaver siculos feci, tulit alter honores, sic vos non vobis.“

A mult évtizeden elején Geiszner Lajos 1861 és Nagy Miklós beható tanulmányra mutató gyorsírás műveik láttak napvilágot, és ez mindkettő, de különösen Gásznér minden divó gyorsírás rendszerét tapintatosan elcsajátítván, — tanulmányaiban odajutott, hogy nyelvünk sajátjaival leginkább rokonszervez „Gabelberger lángelmű rendszere“, azért ennek systemáját számos eltérés és módosítással át is ültette irodalmunkba, mely munka azonban erőteltsége és nehézkes gépezete miatt állandó jövőt biztosítani nem tudott. — Munkája után Nowák „Leicht lesbare Geschwindschrift“ című munkája másokból is fordítva jelent meg, de e kérges systema nem simulván nyelvünk kaptájára, rövid léte után csak hamar társai sorsában osztozott.

Ily körülmények között nem volt csoda, hogy a mult évtizedben a Gabelberger és Stolze féle elvek felmerültével a Taylor és Nowák-féle rendszer elbukott. — Pár évig még iparkodott az el s átnyult erő életben maradni, de nem sikerült s az utolsó csapás 1865-ben érte őt, noha még 1868-ban is jelent meg egy Taylor elvei szerint készült gyorsírás munka, a „Débreczeni gyorsíró“ Bohányi Józseftől (10 oldal), ez azonban ügyetlen konsequentijánál fogva említést sem érdemel.

A különféle és nyelvünkre tapintatosan nem alkalmazott rendszerek eltűnésével, a Gabelberger s Stolze-féle két rendszer, mint nyelvünk sajátjaival megegyező, és könnyebb szerkezetű és folyékonyabb jegyekkel bíró gyorsírás rendszerek ragadták kezökbe az uralmat s tartják azt — megosztva mai nap is.

Alkotmányos életünk feléledtével a mozgalmak, melynek gyupontja Bécsben volt — megindult a gyorsírás terén, és a tanulmányozás kedvéért Bécsben időző lelkes ifjak által hazánkba is átszivárgott, de mindazonáltal, hogy a gyorsírásból napjainkban már oly áldásos hasznót merithet az összes művelt világ, századunk két nagy férfianak tartozik legnagyobb elismeréssel t. i. a bajorszármazású Gabelberger xaveri Ferenc, és a porosz származású Stolze Vilmosnak, amennyiben csak ezeknek sikerült lángelméjükkel oly elveket és tanokat felállítani, melyeknek alapján az írásmódot bővebb kifejtés áltl oly magas fokra emelhetjük, hogy az mind elméleti, mint gyakorlati tekintetben, már most minden jogos igényt kielégít.

E két — német nyelven feltalált — rendszer közül a „Stolze“-félé „Fenyvessy Adolf-országgyűlési gyorsíróda főnök ültette át hazánk ékesen hangzó magyar nyelvére, s átvitele „Magyar gyorsíró“ cím alatt eddigé 3. kiadást ért; — a „Gabelberger“-félé pedig Markovits Iván átvitelében bírjuk „Gyorsírással“ cím alatt, mely

utóbbi átvitel oly páratlan részvétellel találkozott, hogy eddigé 8 kiadást ért, s jelenleg már több mint 12000 példányban forog közkézen a magyar közönség között.

Mindkét mű beható nyelvészeti és szak-tudományok eredménye, s a szerzőknek sikerült munkájukban nemcsak az elveket és szabályokat nyelvünk sajátjaival kölcsönösen összeegyeztetni, hanem sikerült bennünket vonzó és kellemes modorban, habár Stolze Fenyvessy-féle átvitelnél valamivel hosszabb idő alatt is — de alaposan — bevezetni a gyorsírás szép művészetének titkaiba.

Különfélék.

A f. hó 29-én megtartott rendkívüli megyebizottsági közgyűlés legkiválóbb tárgyát a tisztújítás idejének kitűzése képezte.

Az e tárgyban kibocsátott s általunk is egy előbbi számban közzétett belügyminiszteri rendelet a megyei tisztújításokat illetőleg úgy intézkedett, hogy azok f. é. december 15-ik napján túl ejtessenek meg.

Tekintve azonban azon körülményt, hogy főspán ő méltóságának a szepesmegyei tisztújításon is elnökölne kell, az új bizottmány alakuló közgyűlésének napjával f. é. decemberhó 12-ik napja lón kitűzve. A tisztújítás pedig december 13-án s a szükséghez képest a következő napokon fog megtartatni.

Nagyon természetes, hogy a küszöbön álló tisztújítás most már nagyon élénken foglalkodtatja a kedélyeket, melyekre az izgalmas órák azonban még csak várnak.

Lopások és betörések. E héten a főutcai 14. és 29. számok alatti házakban lopások történtek. A 10. alatt pedig betörés kísértetett meg az utcáról. Tizenkilenc ház közt tehát háromban történt rablás.

A vízvezeték ügyében, annak buzgó apostola, Benzúr József ur legközelebb, egy érdekes s fáradságosan összeszerzett adatokkal támogatott különvéleményt fog a városi közgyűlés asztalára tenni.

E különvélemény a városi pénzügyi s gazdasági szakosztálynak, általunk annak idejében közölt e tárgyban jelentésével szemben foglal állást. — Mindenesetre gazdag és a jövőben értékesíthető anyaggyűjteményt tartalmaz az emlékirat, melyet, mint közérdekűt s egyuttal, mint az ügyet egyelőre befejező zárszót, közölni fogunk.

Tomboajtékkal összekötött estélyt rendez ma, szombaton, a sóvári önkényes tüzoltó-század, az ottani Better-féle vendéglő helyiségeiben.

Az estély jövedelme a sóvári tüzoltó-század alapjának növelésére fog fordítatni.

Baleset. Tóth András, az itteni önkényes tüzoltó-egylet egyik legbuzgóbb tagját, minap az a baleset érte, hogy midőn lakadalomra menet a kocsirol leugrott, lábát két helyen eltörte. Felgyógyulása hosszabb időt fog igénybe venni.

Hogy kell kioltani a petroleum lámpákat. A tapasztalás bizonyítja, hogy száz közül legalább kilencvenen szokták a petroleum-lámpát felülrol az üveghengeren keresztül kioltani. De a mily veszély ér száz közül egyet, épen oly veszély környezi mindannyit. Ha ugyanis az olajtartóban a petroleum csak félig van s már átmelegedett —

ami 1—2 órai égés után bizton bekövetkezik — az olaj kigőzölgesei, terményei töltik ki az olaj-tartó szabad terét. Ezek a részek oly könnyen gyuladnak meg, mint a világító gáz. Megtörténhetik, hogy a lámpából nem tökéletesen tölti ki a csavarral ellátott égetőt, s e hézagon a láng a felülrol való befúvás következtében lehatol a gyulékony gázhoz, és a napról-aapra olvasható szerencsétlenségekhez hasonló exploziók származnak. Ezt kikerülő, legcélszerűbb a lámpából lecsavarni, ugy azonban, hogy még égjen s csak aztán alólrol a szelelő szítán át kifújni a lángot. A petroleum tudvalevőleg hideg állapotban nem veszélyes, még gyulával sem gyujtható meg; csakis akkor, ha legalább oly hőfokra melegedik, mint a lámpákban rendszeren. Ha a lámpából túlságosan lehuzatik, ugyancsak a fenn leirt szerencsétlenség állhat elő.

A bírósági személyzetnél nyugdíjazások és előléptetések folytán legközelebb nagy változások fognak tétetni, melyek nemcsak az első folyamatusu bíróságokra, hanem a királyi táblára s a kuriára is ki fognak terjeszteni.

Borkereskedés. Janovicz Adolf legközelebb nagyobb borkereskedést nyitott a főutcai, Bielek-féle házban, hol is különböző asztali s csemegeborkok üvegekben árultatnak.

Táborszky és Parsch budapesti zenemű kereskedő kiadásában megjelent s minden hazai könyvtárban megrendelhető: „Első magyar ábránd.“ Népdalok fölött. (No. 1. „Szeretlek én egyentlen egy virágom.“ No. 2. „Mariskám ezem a szép szemed.“ No. 5. „Főti dal.“) Zongorára szerző Ábrányi Kornél. A díszesen kiállított mű nagyságos Barcsa Kurbuly Ida urhölgynek van ajánlva. A mű ára 1 frt 50 kr.

Színház.

A mult szini héten színre kerültek: „Arany Chignon.“ „Két pisztoly.“ „Cserebogár“ és „Fatinitza.“

Jonás Emil „Arany Chignon“-ja mely ez alkalommal először adott szinpadunkon, telt házat csinált, ugyszintén az itt már többször látott „Fatinitza“ is, mely Püspöki Imre jutalmául adatott.

Mindkét operette sok énekerőt és jól begyakorolt karokat igényel.

A főszerepek, u. m. Helena, Fatinitza, Lodoiska, Lidia, Peterdiné s Várhalmi Anna kezében, tehát jó kézben voltak. Szép, korrekt énekekért több ízben megtapsolták. Püspöki is jó Kancsu-koff volt; máskülönb mindkét előadás, kivált az összejáték tekintetében sok kívánni valót hagyott hátra.

Ma, azaz szombaton Kuthy Béla jutalmául „Két szív szerelme“ 5 felvonásos szinmű kerül színre, szerdán pedig Rózsáné jutalomjátékául: „Az orosz-török háboru, vagy Plevna ostroma.“

A két jutalmazandó a társulat legkitünőbb erői közé tartozván, alig tartjuk szükségesnek e két előadást közönségünknek melegen ajánlani.

Holnap, azaz vasárnap, Szabó Károly „Kosuth és Batthány“ című látványos szinműve adatik elő, mely mindenütt telt házakat eredményezett.

TÁRCA.

„Jó éjt kedves öregem“.

Epizód a szinfalak világából. Ahmedtől.

XII.

A mulatságnak vége lón.

A „Trojai ló“ éttermének lármás vendégei haza készültek. Egyik a felöltőjét kereste, másik a kalapját és nem volt hiány olyanokban sem, kik a fejüket keresték.

Künn gyönyörű holdvilág volt, oly bizonytalan, oly reszketeg fényű, oly delejes erőt kisérgázó, hogy a kis Lilly, kinek sikerült a teremből észrevétlenül kisurranni, egy pillanatra megállt, tele tudóval magába szíva a friss, de enyhe éjjeli levegőt s ábrándos tekintetét végigjártatva a tündériesen megvilágított házorokon és fákön.

Komornája már jó ideje várta s most ráadta menyéprémes bársny bundáscáját.

E pillanatban gróf Jamaica, a Don Juanok egyike, ott terem az oldalán.

„Ah bájos Nagysád, — mondá — ön megszokott elölünk s ime nekem jut a szerencse osztályrészü, kedves csalogányunkat ismét felalálhatni. Megengedi, hogy elkísérjem?“

„Öh kérem — felelé Lilly — bár nagy megtiszteltetésnek veszem a gróf ur kitüntető ajánlatát, melyet én meg nem érdemeltem, mindazáltal felette sajnálnám, ha méltóságodnak fáradságot okoznék. Komornám különben is velem van.“

A gróf urnak nem igen volt e felelet inyére, különösen annak azon része nem, melyben a komorna jelenlétére történt utalás.

„De hát Nagysád talán csak felkételezi rólam — mondá — hogy képes leendek a komorna helyét pótolni?“

„Megbocsásson kedves gróf ur — jegyzé meg Lilly — de én az ellenkezőről vagyok meggyőződve; lássa az én komornámnak oly minden-

féle teendői vannak, melyekhez ön épenséggel nem ért.“

„Például? — ha szabad kérdenem . . . .“

„Például — felelé Lilly — rám kell adnia a bundámat . . . .“

„Öh azt én is meg tudnám tenni — erősité a gróf — s azt hiszem még sokkal jobban.“

„Aztán ki kell nyitnia a kaput, a mi nagy erőkifejtést igényel“ — folytató Lilly.

„No annyi erőm még csak magamnak is volna“ jegyzé meg a gróf.

„Aztán a kaput be is kell zárnia . . . .“

„Sapristi — kiálta fel gróf Jamaica — magácska nyilván meg akar tréfálni. Hisz ezek mind oly kellemes teendők, a minőket életemben már százszor, sőt ezerszer teljesíttem s esküszöm, hogy soha oly örömmel, oly szives készséggel, mint most tenném, ha boldog volnék e részbeni kegyes engedélyt megnyerni.“

„Kérem még nem fejeztem be — jegyzé meg a kis Lilly hamisan — azonban, ha a gróf ur csakugyan oly szolgálatkész, mint mondja, ugy én boldogságának nem akarom utját állani s teljesítem ohaját, a midőn komornám teendőit ezenel önre ruházom, feltéve, hogy megígéri, miszerint azokat épen oly lelkiismeretesen s kötelesség-híven fogja végezni, mint ő.“

„Esküszöm, hogy igen!“ — kiálta a gróf lelkesülten, — gondolván, hogy talán grófi címével sikerült egy pillanat alatt kivinni azt, mit mások minden rendelkezésükre álló erővel hetek óta nem tudtak elérni.

„Ön esküszik, gróf ur? — mond erre Lilly — lássa, mi színésznek igen jól tudjuk, mit kelljen a gavallérok esküjéről tartani. Ön szives volt komornám teendőinek lelkiismeretes teljesítését elvállalni, a mit megfelelő jutalom nélkül nem fogadhatok el, de ha már jutalmat helyezek kilátásba, ugy másrészt csak méltányos, ha biztosítékot kérek az iránt, miszerint ígérétéhez ön is hű maradand. Ön esküdött; ezt engedelmevel sem-

mibe sem veszem, a gavallérok esküje könnyebb mint a pehely; elfújja a legkisebb szellő. Nekem az ön szava kell.“

„Szavam? — kérde Jamaica gróf némi habozással — miért kívánja ön szavamát, a mikor a nélkül is minden parancsát ezer örömmel teljesíteni kész vagyok.“

„Azért, mivel különben phrásisnak kell tartanom mindazt, a mit az imént oly bensőséggel állított, s ez esetben igaza van, ne pazaroljunk erre több szót.“

A gróf a kilátásba helyezett jutalomra gondolt. Elgondolta, hogy fognak majd a klub tagjai boszankodni, ha könnyű szerrel aratott sikerét holnap a kaszinóban elbeszéli. „Legyen — mondá — én szavamát adom önnek, hogy az ígért jutalomért mindazt lelkiismeretesen meg fogom tenni, a mivel ön ma komornáját megbizni szándékozott. Csak sziveskedjék engem kötelességeim iránt tájékoztatni.“

„Jól van, ön szavát adta — válaszoló a kis Lilly. — Tehát ön leelőször is el fog kísérni.“

„Öh mi édes kötelesség!“ rebegé édeskés hangon a gróf.

„Természetesen tiszteletteljes távolban épen ugy mint komornám szokta tenni“, folytató Lilly.

„Nemde, magácska csak tréfál?“ — jegyzé meg erre a gróf.

„Legkevésbé sem, — válaszoló a kis Lilly — egyébiránt, ha terhére esik a feladat, melyre vállalkozott, gróf ur, ugy én önt adott szava megtartásától ezenel ünneplésesen felmentem.“

A gróf ajkaira harapott. „Sapristi! mormogá — kezdem sejtteni, hogy e leányval még sok bajom lesz.“

„Nos gróf ur — kérde Lilly — ön nem válaszol?“

„Én parancsait kész vagyok teljesíteni — felelé ez — bár engedelmevel legyen mondva, magácska keményen osztogatja kegyeit.“

(Folytatása következik.)

Speries, den 30. November.

Donnerstag fand die in der vorigen Nummer unseres Blattes angekündigte außerordentliche Congregation des Komitatsauschusses statt.

Dieselbe hatte einen glatten Verlauf und waren es nur zwei Gegenstände, welche die Aufmerksamkeit der Anwesenden in gesteigertem Maße in Anspruch nahmen.

Der Stuhlrichter Berzevicz Rudolf, welcher seines Amtes — wie bekannt — zeitweilig enthoben war, wurde in sein Amt wieder eingesetzt.

In Betreff der Beamtenrestoration wurde der Beschluß gefaßt, daß die konstituierende Congregation der neuen Ausschusmitglieder am 12. des künftigen Monats stattfinden solle, die Neuwahl des Beamtenkörpers hingegen am 13. und — wie es die Nothwendigkeit mit sich bringen wird — an den nächstfolgenden Tagen.

Im diesbezüglichen Ministerialerlasse heißt es zwar, daß die Neuwahl der Komitatsbeamten erst nach dem 15. Dezember d. J. zu beginnen habe; da aber der Obergepan des Sárosi Komitats zugleich Obergepan des Zipsi Komitats ist und daher die Wahl auch dort zu leiten haben wird, so wurde die Neuwahl mit Rücksicht auf diesen Umstand auf den obigen Zeitpunkt anberaumt, wofür der Obergepan die Verantwortung zu übernehmen, sich bereit erklärte.

Bei dieser Gelegenheit nehmen wir Anlaß, darauf bezüglich Einiges zu erwähnen.

Die neugewählten städtischen Mitglieder des Komitatsauschusses werden an der Neuwahl des Beamtenkörpers des Komitats gleich den übrigen ebenfalls teilnehmen.

Wir haben bereits zu wiederholten Malen Gelegenheit gefunden, zu betonen, daß vorzüglich der bevorstehende Akt es ist, bei welchem es der Stadt ermöglicht ist, auf den Gang des Gesamt-Komitats den ihr gebührenden Einfluß zu verwerthen.

Aus den in den vorigen Nummern unseres Blattes veröffentlichten Listen war es ersichtlich, daß unsere Stadt theils durch die gewählten Mitglieder, noch mehr aber durch eine stattliche Anzahl von Virilisten im Komitatsauschusse nicht unbedeutend vertreten ist.

Ob nun bei Gelegenheit der bevorstehenden Neuwahl die Stadt ihren Einfluß thatsächlich verwerthen wird, hängt ganz von den betreffenden Inhabern der Stimmen ab.

Im Ganzen und Großen wird die an der Schwelle stehende Restauration für größere Wahlkampagnen allerdings kein bedeutenderes Feld eröffnen, da es sich — namentlich im Centrum — sozusagen um nicht viel mehr, als um die Wiederwahl der gegenwärtigen Beamten handelt.

Aussicht auf regere Wahlkämpfe ist nur bei den Stuhlrichterämtern vorhanden, deren Zahl, wie bekannt, um die Hälfte vermindert worden ist, wofür aber bei jedem Stuhlrichteramt je eine Adjunktenstelle hystensirt wurde.

Ob nun zum Chef oder Adjunkten dieses oder jenes fernliegenden Stuhlamt-Bezirktes Dieser oder Jener gewählt wird, ist eine Sache, welche für die Stadt im Allgemeinen, jedenfalls von minderm Belange ist.

Da es aber im Interesse eines jeden Staatsbürgers liegt, nach Kräften darauf hin zu arbeiten, daß unsere Administration auch im Namen des bestehenden Systems die beste sei und den allgemeinen Anforderungen nach Möglichkeit Rechnung trage, so unterliegt es keinem Zweifel, daß an der Gesamtwahl sich zu beteiligen, auch die städtischen Wähler — obgleich indirekt — Grund genug haben.

Wenn man also sagt, daß die Wahlen der administrativen Beamten in vielen Fällen nur zu oft durch Connerionen, persönliche Beziehungen und Rücksichten beeinflusst werden, in Folge dessen das Ergebnis jenen Interessen, welche ausschließlich ins Auge zu fassen wären, nicht immer entspricht, so wären nun naturgemäß die städtischen Wähler, die den genannten Wahlrathoren am fernsten stehen, in erster Reihe berufen, denselben die Waage zu halten und hin zu wirken, daß Solche gewählt werden, deren Eigenschaften und Fähigkeiten für die Erfüllung der amtlichen Pflichten die meiste Garantie bieten.

Daß diese Tendenz, inwiefern es sich um die städtischen Wähler handelt, bei der bevorstehenden Restauration noch nicht zum Durchbrache gelangen wird, kann annäherungsweise mit ziemlicher Bestimmtheit angenommen werden.

Man hat sich in die neue Lage der Dinge noch viel zu wenig hereingelebt, und gefällt sich andererseits in dem vorherrschenden Indifferentismus noch um vieles mehr als daß man sich Zeit und Mühe nehmen würde, dem zu Gebote stehenden Einfluß in diesem Sinne Geltung zu verschaffen.

Daß dem nicht immer so sein wird, steht zu erhoffen; vielleicht wird sich aber nicht mehr allzu oft die Gelegenheit bieten, auf Neuwahlen Einfluß zu nehmen, da es nicht außer Bereich der Eventualitäten liegt, daß die Wahl der Beamten im Laufe der Zeiten dem Ernennungssystem Raum geben wird.

Der Minister des Innern, hat in Folge einer Anfrage der kais. Handels- und Gewerbekammer folgende wichtige Verordnung erlassen.

Der Handels- und Gewerbekammer in Kaschau. In Beantwortung des von Seite dieser Kammer am 13. September l. J. 750, an den Herrn Minister für Ackerbau, Handel und Gewerbe gerichteten und von diesem behufs Erledigung an mich ge-

sendeten Vortrages, in welchem die Kammer ersucht, es möge in einem an die Municipien zu richtenden Rundschreiben erklärt werden, daß bei dem Verlaufe von Bier im Großen das Gebinde von 25 Liter Rauminhalt als kleinste gesetzliche Maß anzunehmen sei eröffne ich der Handels- und Gewerbekammer, daß, nachdem in dem Sinne der Motivirung des 5. Punktes meiner das Schankrecht normirenden Circularverordnung vom 31. Dezember 1876. Z. 59,560. die Feststellung des 1/2 Hektoliter als Minimalmaß mit Rücksicht auf das früher gebrauchte kleinste, gesetzliche Maß, den Wiener Cimer, als eine im Interesse des Verkehrs gemachte Concession anzusehen ist, ich mich nicht bewegen fühlen kann, dem erwähnten Ansuchen zu entsprechen, ich habe jedoch Nichts dagegen einzuwenden, daß das Bier im freien Verkehr in kleineren Fässern als das gesetzliche Minimalmaß von 1/2 Hektoliter, aber nur in Fässern von 25 Liter in den Verkehr gebracht werde jedoch derart, daß bei Verkäufern an Andere d. i. an solche, die nicht Eigenthümer oder Pächter des Realrechtes sind, die Gesamtmenge des in kleineren Fässern spedirten Bieres mindestens das gesetzliche Minimalmaß von 1/2 Hektoliter erreiche. Tisza.

Tagesneuigkeiten.

Bei Gelegenheit der lesthin abgehaltenen Komitats-Congregation gelangte u. A. ein Commissionsbericht, in Betreff des gegenwärtig zu Schulzwecken verwendeten und Eigenthum des Komitats bildenden Gebäudes, dessen ursprüngliche Bestimmung war, als Krankenhaus zu dienen, zur Verlesung.

In diesem Berichte wird auf Grund fachmännischer Begutachtungen dargethan, daß das fragliche Gebäude zu Krankenzwecken nicht geeignet ist, und wurde daher beantragt, mit dem hohen Ministerium für Kultus und Unterricht behufs Verkauf desselben in Unterhandlung zu treten.

Zugleich wurde der Beschluß gefaßt, die Stadt Speries aufzufordern, im Vereine mit dem Komitate ein den Anforderungen vollkommen entsprechendes größeres Krankenhaus zu errichten.

Ein nachahmungswürdiges Beispiel. Für das hiesige städtische Krankenhaus, welches in jüngster Zeit den gesteigerten Anforderungen entsprechend neu eingerichtet worden ist, wurden 40 Paar Pantoffeln benötigt und somit behufs Bestimmung dieses Bedarfs eine Minuendo-Lizitation abgehalten.

Es fand sich auch ein Unternehmer, der die Lieferung übernahm, welcher jedoch später zurücktrat.

Nun erklärten sich die hiesigen Schuhmachermeister den ganzen Bedarf unentgeltlich beizustellen, und es gereicht uns zu besonderer Freude, auch an dieser Stelle öffentlich konstatiren zu können, daß die wohlthätige Spende betreffenden Ortes bereits zur Verfügung gestellt worden ist.

Im hiesigen Theater gelangt morgen Sonntag das Senationsstück „Kosuth und Batthany“, welches überall volle Häuser erzielte, zur Aufführung.

Mittwoch wird zum Vortheile der vorzüglichen Schauspielerin Frau Rozsa das Schauspiel: „Der türkisch-russische Feldzug, oder der Sturm auf Plewna“ aufgeführt.

Den interessanten Rechenschaftsbericht des Partfelders Landtagsdeputirten, Ernst v. Hedry, welcher von einem zahlreichen Wahlpublikum entgegengenommen wurde, veröffentlichen wir auszugsweise an anderer Stelle.

Ein Don Juan wider Willen, oder „Die unverdiente Ohrfeige.“ Bei Gelegenheit des lesthin abgehaltenen Jahrmarktes ereignete sich ein Intermezzo, welches die Lachlust der Augenzeugen in hohem Grade erregte.

Es hatte nämlich auf dem Marktplatz unter Anderen auch ein hübsches Weib aus der Umgegend Posto gefaßt und war eben damit beschäftigt, die zu Markte gebrachte Waare — Maiskörner — mittelst einer kleinen Schaufel auf dem ausgebreiteten Leintuche zu ordnen, als ein muthwilliger Liebhaber von Dorfschönheiten, des Weges kommend, sein Auge „auf die verführerische Juleita warf.“

Sie zu sehen, einen von rückwärts, auf unvermuthete und wohl auch ungeziemende Weise ausgeführten heftigen Handstreich zu wagen, und nach vollbrachter That sofort hinwegzupringen, war das Werk eines Augenblickes.

Die beleidigte Schöne sprach kein Wort, verzog keine Miene, strich mit vollster Seelenruhe ihre Maiskörner zurecht, und erst jetzt erhob sie sich mit dem vollen Anstande einer Rosenkönigin, wendete sich plötzlich um, mit der Schaufel einem hinter ihr stehenden unschuldigen polnischen Handelsmann, den das Gescheh in eben dem Augenblicke in ihre verhängnisvolle Nähe führte, einen tüchtigen Schlag ins Gesicht verlegend.

Unser Handelsmann war wie aus den Wolken gefallen, er wußte nicht wie ihm geschah und als er endlich von dem Motiv der Aktion in Kenntniß gesetzt wurde, betheuerte er vergebens seine Unschuld; er wurde noch obendrein tüchtig ausgeprügelt. Erst späterklärte sich der böse Irrthum auf, welcher einem ganzen Chor von Schadenfreudigen Stoff zum Lachen gab.

Ein strecher Beutelschneider. Welche Dimensionen die Beutelschneiderei bereits genommen und mit welcher Keckheit heutzutage Gaunereien verübt werden, davon legt folgender Fall, welcher sich bei Gelegenheit des letzten Jahrmarktes ereignete, ein sprechendes Zeugniß ab.

Bei hellstem Tag — es war 3 Uhr Nachmittags — trat ein Israelit auf einen, in der Nähe

seiner Getreidesäcke stehenden Landmann zu, sich mit demselben in ein auf die Geschäfte Bezug habendes Gespräch einlassend. Der Disturs gestaltete sich bald zu einem so kordialen, daß der Fremde den Landmann schließlich umarmte. Freilich hatte der Letztere in diesem Augenblicke keine Ahnung davon, daß er einen Judaskuß empfing und es eigentlich auf seine um die Schulter gehängere Tasche, worin sich das erlöste Geld befand, abgehen war.

Der freundschaftliche Fremde benötigte nämlich den Moment der Umarmung dazu, um die erwähnte Tasche mittelst eines wohlgeschärften Messers abzuschneiden. Die Tasche fiel zu Boden und im Nu hatte sie ein Helfershelfer des Gauners erfaßt, welcher mit der Beute spurlos verschwand.

Nun gingen aber auch dem Baner die Augen auf; er hielt noch seinen Umarmter fest und wurde derselbe auf's Stadthaus gebracht, wo in ihm mittelst einer dort befindlichen Photographie ein notorischer Gauner aus der Tasche erkannt wurde. Die Polizei ist bemüht, auch des Genossen dieses Diebes habhaft zu werden.

Der lesthin abgehaltene Jahrmarkt war spärlich besucht und wurden bei dieser Gelegenheit so schlechte Geschäfte gemacht, daß einzelne Handelsmänner von Haus zu Haus gingen, um ihre Waare anzubringen.

Ueberhaupt machte sich der, die herrschenden mifflischen Verhältnisse zur Genüge kennzeichnende Umstand bemerkbar, daß die zu Markte gebrachten Waaren schließlich zu Spottpreisen feilgeboten wurden.

Auch in den hiesigen Handlungen war das Geschäft ein sehr flaches. Wie lange dies noch dauern wird!

Concurs. Von Seite der Finanz-Direction zu Kaschau wird behufs Expedition des Salzes von Soóvár nach Bartfeld, wie auch für die Beförderung der Sendungen an Ort und Stelle in die Magazine und für die Aufsichtung, ein Concurs bis 15. Dezember l. J. eröffnet. Die Offerte sind bei dem Präses der genannten Direction am oberwähnten Tage spätestens bis 10 Uhr Vormittags einzureichen. Näheres im Interatentheile.

Das Insultentreten des Waisen- und Vormundschafts-gesetzes, ist von Seite des Ministeriums des Innern mittelst einer vom 11 v. M. erlassenen Verordnung für den 15. Jänner l. J. bestimmt worden. In derselben wird der Wirkungsbereich des Verwaltungsausschusses, des Municipiums und der mit geordnetem Magistrat versehenen Städte genau umschrieben und auch der Vorgang bei den Verlassenschafts-Abhandlungen festgestellt. Der Minister legt großes Gewicht darauf, daß der diesbezügliche XX. Ges.-Art. vom 1877 zur vollen Geltung gelange und empfiehlt deshalb dem Komitats-Ausschusse bei der bevorstehenden allgemeinen Komitatsbeamten-Restauration nur solche Individuen in den Waisentuhl zu wählen, welche nicht nur den guten Willen sondern auch die erforderliche Sachkenntniß mit in das Amt bringen.

Wir machen hierdurch auf die im hiesigen Blatte stehende Annonce der Herren **Kaufmann & Simon in Hamburg** besonders aufmerksam. Es handelt sich hier um Original-Loose zu einer so reichlich mit Haupt-Gewinnen ausgestatteten Verloosung, dass sich auch in unserer Gegend eine sehr lebhaftige Betheiligung voraussetzen lässt. Dieses Unternehmen verdient das volle Vertrauen, indem die besten Staatsgarantien geboten sind und auch vorbenanntes Haus durch ein stets streng reelles Handeln und Auszahlung zahlreicher Gewinne alleits bekannt ist.

Kleine politische Rundschau.

Aus Serajewo wird vom 20. d. M. gemeldet: Nach dem — vorläufig erst im Beginne befindlichen — Abmarich des Schumadija-Korps an die Grenze wird Serbien über 70 Milizbataillone und 32 kombinierte Bataillone mit 200 Feldschützen verfügen.

Die Türken befinden sich aber keinesfalls wehrlos gegenüber den etwaigen Angriffen der Serben. Die Vorbereitungen aber, die in Serajewo getroffen werden, um alle noch wehrfähigen Leute aufzureiben und Proviantvorräthe für 30,000 Mann sicherzustellen, deuten sogar darauf hin, daß Fazli Paicha die wichtige Aufgabe zugefallen ist gegen Serbienoffensiv vorzugehen.

Für die Wahrscheinlichkeit dieser Annahme spricht schon der Umstand, daß man ein aggressives Auftreten Serbiens gegen Bosnien nicht befürchtet. Von Bjeilina führt nämlich ein kurzer Weg nach Belgrad, der im günstigen Falle in sechs Tagmärschen zurückgelegt werden kann. Die Terraingestaltung bietet keine besonderen Hindernisse für eine vorrückende Armee. Die einzige Schwierigkeit liegt in dem Drina-Übergang. Gelänge es aber den Türken, diesen Übergang zu erzwingen und mit dem ganzen Korps am serbischen Ufer festen Fuß zu fassen, dann dürfte ihrem weiteren Vordringen gegen Belgrad kein unbefiegbares Hinderniß im Wege stehen.

Wien, 28. November. Aus Schumla erhält die „N. Fr. Pr.“ das folgende Telegramm: Die Russen versuchten am letzten Sonntag gegenüber von Rustschuk die Donau zu passiren, wurden jedoch durch das Geschützfeuer daran verhindert. Am selben Tage nahm Salich Paicha eine Rekognoszirung jenseits Dpaka und Polanarka vor, in einem zweistündigen Gesichte brachte er den Russen große Verluste bei und nahm denselben viel Kriegsmaterial ab. Ein anderes russisches Detachement versuchte die türkische Position bei Kaseljewo zu rekognoziren, wurde jedoch zurückgeschlagen. — Es herrscht schönes Wetter.

London, 28. November. „Eastern Budget“ erfährt aus Konstantinopel: Unter den Rathgebern des

Sultans herrsche eine große Verwirrung. Der Sultan würde Russland sofort den Frieden antragen, wenn er nicht fürchtete, den Thron zu verlieren. Die Erbitterung der Bevölkerung gegen die Regierung ist so groß, daß, wenn Pleona fällt, ein Aufstand unvermeidlich erscheint.

Landwirthschaftliches.

Ueber die Verbreitung landwirthschaftlicher Zeitungen. (Schluß.)

Welche Erfahrungen werden wir nun machen, wenn wir uns bei solchen ländlichen Kreuz- und Querzügen nach der Verbreitung der landw. Zeitungen umsehen? Man mag uns noch so viele löbliche Ausnahmen anführen, man mag uns von noch so vielen leuchtenden Vorbildern bäuerlicher oder ländlicher Aufgeklärtheit sprechen — wir wagen trotzdem zu behaupten, daß landw. Zeitungen heutzutage noch viel zu wenig auf dem Lande verbreitet sind. Was nützt es, wenn im Schlosse des Großgrundbesizers, in den Wohnungen der landw. Beamtenwelt oder einzelner wirthbegieriger Landwirthe ein land. Fachblatt aufliegt? Bevor nicht die Dorfcafino's und besonders die landw. Bezirksvereine passende landw. Zeitungen in der Stube des Bauers und des Kleinbauers eingebürgert haben werden, kann von einer allgemeinen Verbreitung der landw. Fachblätter nicht die Rede sein.

Das Dorfcafino und der landw. Bezirksverein sind geschaffene Factoren, um dem Landvolke den Werth und Nutzen eines guten landw. Wochenblattes begreiflich zu machen. Doch mit dem Vortrage allein, mit dem bloßen Worte einer noch so eindringlichen oder noch so populären Rede wird sich der gewünschte Erfolg kaum so leicht erreichen lassen. Hier gilt es, selbst mit dem guten Beispiele voranzugehen und wenigstens für einige Zeit kleine materielle Opfer nicht zu scheuen. Das Dorfcafino selbst muß Abonnent einer guten volksthümlichen landw. Zeitung werden, und der landw. Bezirksverein muß selbst auf mehrere Exemplare einer derartigen Zeitung abonniren und diese Blätter in solchen Gastlocalen des Bezirkes gratis auflegen, in denen sich noch keine Zeitungen befinden.

Nur auf diese Weise wird der Sinn des Landbewohners für das landw. Zeitungswesen, geweckt, nur so werden auch dem minder gebildeten Landwirthe die Vortheile eines guten landw. Wochenblattes ad oculos vorgeführt. Wir glauben sicher behaupten zu können, daß sich bei diesem Vorgange in Kürze alle Mitglieder des betreffenden landw. Bezirksvereines entschließen werden, Collectivabonnements einzugehen. Nehmen wir nun an, daß alle Landwirthschaftsgesellschaften diese Sache in die Hand nehmen und nach dem Bedürfnisse und nach dem Bildungsgrade ihrer Mitglieder passende landw. Zeitungen zu verbreiten suchen, dann wird die landw. Sauralistik gewiß in doppelter und dabei nachhaltiger Weise in ihrem gemeinnützigsten Streben gefördert werden, vor Allem durch die thatsächlich vermehrte Verbreitung und dann durch den hiedurch naturgemäß eintretenden Zuwachs an sachkundigen Mitarbeitern und Correspondenten. Keine Zeitung geht so sehr aus ihrem eigenen Lesekreise hervor, wie ein landw. Blatt. Jeder Landwirth kann durch Mittheilungen aus seiner eigenen Pearis Interessantes bieten und der Rath und der Ideenaustausch ist auf keinem Gebiete von so lohnendem Erfolge, wie im unbegrenzten und unermeßlichen Bereiche der Landwirthschaft, welche die ganze liebe Natur zum Gegenstande ihres Wirkens, ihres Beobachtens und ihres nie endenden Forschens zu machen hat. Unter diesem Gesichtspunkte bedeutet die Förderung der Verbreitung landw. Zeitungen nicht allein die subjective Hebung derselben durch Vergrößerung ihres Lesekreises, sondern auch die Erhöhung ihres objectiven Werthes durch die Vermehrung sachkundiger Mitarbeiter aus allen Kreisen und aus allen Gegenden.*

Hamburg, den 24. November 1877.

Markt-Bericht

von L. Jacobius & Söhne in Berlin-Hamburg.

Der Effectivhandel war in letzter Woche wenig belebt, die Umsätze waren sehr gering und musste Weizen, Gerste und Hafer zu billigeren Preisen abgegeben werden. **Weizen:** still, Galizischer M. 220, feingelber und Russischer M. 235, schwerer Ungarischer M. 220—245, leichter Ungarischer M. 215—225; schwerer Polnischer M. 235 per 1000 Kilo. **Roggen:** wenig belebt; Riga und Petersburger Mark 150—155, Odessa und Nikolajeff M. 150—150 per 1000 Kilo. **Gerste:** Rumänische und Galizische M. 150—185, Böhmische und Mährische M. 190—205, feine M. 210—230; Ungarische M. 185—230 per 1000 Kilo. **Hafer:** flau; Russischer M. 135—160, Böhmischer M. 170—180 per 1000 Kilo. **Bohnen:** Ungarische kleine weisse M. 12—12.50, grosse Bohnen 11—17 per 50 Kilo. **Erbesen:** begehrt; Futtererbesen M. 170—180, gelbe und grüne Koecherbisen M. 210—230 per 1000 Kilo. **Kleesaat:** fest; weis: alt M. 40—80, neu M. 65—90 ruhig; roth: alt M. 30—45, neu M. 50—55. **Alske:** fest; M. 65—105 per 50 Kilo Brutto incl. Sack. **Einfuhr vom 16—22. November,** Weizen: 20675 S. 19219 Ctr.; Roggen: 2600 S. 505 Ctr.; Gerste: 11289 S. 9500 Ctr.; Hafer: 2350 S. 400 Ctr.

* Bezug nehmend auf vorstehenden von hochachtbarer Seite stammenden Aufsatz, können wir nicht umhin unsere Leser auf zwei Blätter insb. besonders aufmerksam zu machen: die „Wiener Landwirthschaftliche Zeitung“, (Preis vierteljährlich fl. 2) und den „Praktischen Landwirth“, (Preis vierteljährlich fl. 1), welche gegen Einsendung des betreffenden Betrages mittelst Postanweisung an die Administration Wien, I. Dominikanerbastei 5 bezogen werden können. Beide Blätter sind gleich vorzüglich und sollten auf dem Tische jedes Landwirthes fehlen.

41220 Pfund; Erbsen: 500 S.; Bohnen: 1510 S.; Linsen: 277 S.; Buchweizen: 378 S.

Eier: Zum Schluss der Woche gestaltete sich sowohl der Berliner wie auch der Hamburger Markt wesentlich fester und wurde in Berlin M. 3.35, in Hamburg M. 3.40 per 60 Stück erzielt. Einfuhr: nach Hamburg: 46 Fässer, 1454 Kisten, nach Berlin: 567 Fässer 225 Kisten.

Butter: Das Geschäft in ungarischer und galizischer Butter bleibt ziemlich schleppend; die Preise variiren zwischen M. 60—63 per 50 Kilo.

Fruchtpreise vom 30. November 1877.

Roggen per 100 Kilogr. Neu	fl.	7—	7.25
Weizen " 100 " "	"	8.25	10.25
Gerste " 100 " "	"	6.25	7.25
Hafer " 100 " "	"	4.25	5.25
Weis " 100 " "	"	—	—
Erbesen " 100 " "	"	7—	9—
Linsen " 100 " Neu	"	7—	12—
Bohnen " 100 " "	"	9—	10—
Erbsen " 100 " "	"	2—	—

Die in Wien am 24. November gehobene Zahlen: **13, 57, 6, 82, 41.**

Die nächste Ziehung ist am 8. Dezember 1877.

Felelös szerkesztő: **Kyss Géza.**

Kiadó-tulajdonos: **Az Eperjesi Bankgyűlet.**

Ein billiges Hypothekar-Darlehen

von mehreren Tausend Gulden wird auf ersten Satz zu vergeben gesucht.

Nähere Auskunft ertheilt

Colomann v. Zsarnay, Advokat in Eperies. 215

Pachtung.

In dem von Eperies fünf viertel Stunden entfernt liegenden Orte **Alsó-Asguth** ist ein aus mehreren Hundert Joch bestehendes commaffirtes Gut, in Folge Ablebens des bisherigen Pächters, vom **1-ten April 1878 auf mehrere Jahre in Pacht** zu geben, wobei bemerkt wird, daß die daselbst neu errichtete Brauntweimbrennerei, sowie sämmtliches Inventar von den Erben des bisherigen Pächters abgekauft werden kann. Näheres ist zu erfahren bei Herrn **Julius Both** in **Siroka**, oder aber beim unterfertigten Eigenthümer in **Asguth**.

Thomas Both.

213 2—3

Unterleibs-Bruchleidenden

wird die Bruchsalbe von G. Sturzenegger in Herisau (Schweiz) bestens empfohlen. Dieselbe enthält keinerlei schädliche Stoffe und heilt selbst ganz alte Brüche, sowie Muttervorfälle in den allermeisten Fällen vollständig. Zu beziehen in Töpfen zu 5 Mark nebst Gebrauchsanweisung und überraschenden Zeugnissen sowohl durch G. Sturzenegger selbst, als durch Herrn Jormagyi, Apotheke zur heiligen Maria, in Budapest.

Zeigniß: Seit beinahe 30 Jahren war ich mit dem Leiden eines Bruches behaftet und hatte namentlich in den letzten Jahren sehr oft die heftigsten Schmerzen. Ich ließ mir zwei Töpfen Bruchsalbe des Herrn Gottlieb Sturzenegger in Herisau kommen, und nachdem ich diese gebraucht, bin ich von meinem langjährigen Bruchleiden vollständig kuriert. In dem ich hier meinen tausendfältigen Dank öffentlich ausspreche, empfehle ich diese vorzügliche Bruchsalbe allen an diesem Uebel Leidenden. Alpen, in Breußen, den 2. Januar 1868. **Graven,** Feldzeidiener. Zur Beglaubigung des Herrn Graven unter Beibringung des Siegels. Alpen, den 2. Januar 1868. Der Bürgermeister: **Zurl.** 200 2—4

Előfizetési felhívás!

1878. január 1-jén egy új egész évi előfizetést nyitunk a 8-ik évfolyama

„Sorsolási tudósító“-ra.

Hiteles sorsolási tudósító osztrák-magyar és külföldi sorsjegyekről, kisorsolándó állam- és magánoktelezvényekről, vasuti-, gőzhajózási- és ipar-részvények és elsőbbségi kötvényekről záloglevelekről stb. stb. Szakirat bank-, pénz- és vasuti ügyekről.

A Sorsolási tudósító magyar-német szövegben havonként 3—4-szer jelenik meg, esetleg gyakrabban is, és pedig közvetlen minden jelentékenyebb húzás után; könnyen érthető és célszerű tábellal áttekinthetetlen közli a hiteles húzásjegyzeteket és maradványokat t. i. a kisorolt de még át nem vett nyereményeket, s ilyenén a sorsjegy-birtokosra nézve nélkülözhetlen közlöny.

Előfizetési feltételek: 2—6 bérmentesen házhoz küldve vagy posta útján egy egész évre 3 frt. — kr.

Az előfizetés legcélszerűbben egy 5 krajcáros postautalvánnyal eszközölhető, a címet, névaláírást és utolsó posta-állomást kérjük értelmesen s olvashatóan.

A „Sorsolási tudósító“ kiadóhivatal Budapest, Dohány-utca 5. sz.

205 **Pályázat.** 3—3

Az eperjesi polgári társaskörnél a **szolgat állomásra** pályázat nyitattik.

Ezen állomást élnyeink öhajtok felhívni, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket folyó év december 15-ig **Lilla B. D.** urnál, az egyesület ideiglenes elnökénél, nyújtsák be. — **Havi fizetés 30 forint.** Biztosítékul 50 frt készpénz vagy értékpapír kívánatik. Eperjes, 1877. november 15-én.

A Választmány.

48310. szám. 214

Sószállítási hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminisztérium folyó évi november 20-án 66510. szám alatt kelt rendelete folytán, a sóvárról a bárfai kir. sóhivatalhoz az 1878. évi sószállítás, valamint a szállítványoknak a rendeletési helyen a kamarába hordása és máglyázása iránt ezennel pályázat nyitattik.

A szükséges jegyzetekkel ellátott összeállítás valamint az abban idézett pályázati és szerződési feltételek az alárendelt m. kir. sóhivataloknál valamint ezen pénzügyigazgatóság I-ső ügyosztályában megtekinthetők.

Az ajánlattevők figyelmeztetnek, hogy az engedélyezhető apadás nem tárgya a pályázatnak, s ily apadás fejében csakis az összeállítás utolsó rovatában meghatározott százalék engedtetik meg azoknak, kik azt igénybe akarják venni; azon ajánlattevők, kik a kiirt apadást nem veszik igénybe, felhivatnak, hogy ezen körülményt ajánlatukban határozottan tegyék ki.

A szállítandó só vagy zsákok vagy hordókba rakott, tehát csomagolt apró sóból áll.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy a pályázati feltételekben megszabott bánatpénzzel és szabályszerű bélyeggel ellátott erkölcsi és vagyoni bizonyítvánnyal felszerelt, lepecsételt írásbeli ajánlatukat folyó évi decemberhó 15-ik napjának reggeli 10 óráig, ezen m. kir. pénzügyigazgatóság főnökénél annyival is inkább benyújtsák, mert az elkésve benyújtott ajánlatok nem lesznek figyelembe vehetők.

Az ajánlatok kívülről következő felirattal látandók el. „Ajánlat a sószállítási pályázati tárgyaláshoz.“

Végül felhivatnak a pályázni kívánók, hogy a bánatpénzeket egy kincstári (adó vagy só) hivatalnál és ajánlataikhoz csak az erről szóló hivatalos nyugtát csatolják, megjegyeztetvén, hogy a kincstár az ajánlatokkal metalan beküldött pénz vagy értékpapírok iránt semmiféle jótállást nem vállal el.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Kassán, 1877. november 23-án.

Man biete dem Glücke die Hand! 375,000 R.-Mark, oder 218,750 Gulden

Haupt-Gewinn im günstigen Falle bietet die allernueste grosse Geld-Verloosung, welche von der hohen Regierung genehmigt und garantirt ist.

Die vortheilhafte Einrichtung des neuen Planes ist derart, daß im Laufe von wenigen Monaten durch 7 Verloosungen **46,200 Gewinne** zur sicheren Entscheidung kommen, darunter befinden sich Haupttreffer von ev. **R.-M. 375,000**, oder fl. **218,750** S. W., spec. aber

1 Gewinn a M. 250,000	1 Gewinn a M. 12,000
1 Gewinn a M. 125,000	23 Gewinne a M. 10,000
1 Gewinn a M. 80,000	3 Gewinne a M. 8000
1 Gewinn a M. 60,000	27 Gewinne a M. 5000
1 Gewinna a M. 50,000	52 Gewinne a M. 4000
1 Gewinn a M. 40,000	200 Gewinne a M. 2400
1 Gewinn a M. 36,000	410 Gewinne a M. 1200
3 Gewinne a M. 30,000	621 Gewinne a M. 500
3 Gewinn a M. 25,000	706 Gewinne a M. 250
3 Gewinne a M. 20,000	22635 Gewinne a M. 138
7 Gewinne a M. 15,000	etc. etc.

Die nächste erste Gewinnziehung dieser großen vom Staate garantirten Geld-Verloosung ist amtlich festgesetzt und findet

schon am 12. u. 13. December d. J. satt

und kostet hierzu 1 ganzes Original-Loos nur Mark 6 oder fl. 3 1/2 S. B. M. 1 halbes " " " 3 " " 1 1/2 " " " 1 viertel " " " 1 1/2 " " " 90 fr. " "

Alle Aufträge werden sofort gegen Einzahlung, Post-einzahlung oder Nachnahme des Betrages mit der größten Sorgfalt ausgeführt und erhält Jedermann von uns die mit dem Staatswappen versehenen Original-Loose selbst in Händen.

Den Bestellungen werden die erforderlichen amtlichen Pläne gratis beigelegt und nach jeder Ziehung senden wir unseren Interessenten unaufgefordert amtliche Listen.

Die Auszahlung der Gewinne erfolgt stets prompt unter Staats-Garantie und kann durch directe Zuforderungen oder auf Verlangen der Interessenten durch unsere Verbindungen an allen größeren Plätzen Oesterreichs veranlaßt werden.

Unsere Collecte war stets vom Glücke begünstigt und hatte sich dieselbe unter vielen anderen bedeutenden Gewinnen oftmals der ersten Haupttreffer zu erfreuen, die den betreffenden Interessenten direct ausbezahlt wurden.

Vorausichtlich kann bei einem solchen auf der festesten Basis gegründeten Unternehmen überall auf eine sehr rege Betheiligung mit Bestimmtheit gerechnet werden, man beliebe daher schon der nahen Ziehung halber alle Aufträge baldigt direct zu richten an

Kaufmann & Simon, Bank- und Wechsel-Geschäft in Hamburg

199 Ein- und Verkauf aller Arten 1—2

Staatsobligationen, Eisenbahnactien u. Anlehensloose.

P. S. Wir danken hierdurch für das uns seit her geschenkte Vertrauen und indem wir bei Beginn der neuen Verloosung zur Betheiligung einladen, werden wir uns auch fernherhin Bestreben, durch stets prompte und reelle Bedienung die volle Zufriedenheit unserer geehrten Interessenten zu erlangen. **D. O.**